

Mauricio Cárdenas és membre del centre de recerca econòmica Brookings Institution i ex-ministre de Desenvolupament Econòmic i Transport de Colòmbia. Recentment, va visitar València, convidat per l'Institut Valencià d'Investigacions Econòmiques, per a parlar dels països emergents.

“La Xina pot ser a les portes de l'esclat d'una bombolla”

Quin paper tenen les economies emergents en la recuperació de l'economia mundial?

—Si no fora pels països emergents, no hauríem eixit de la recessió. El món ha canviat per sempre. El gran ímpetu de les economies emergents sosté l'economia global, i si no fora per Àsia, l'Amèrica Llatina i —en menor mesura— Turquia i alguns països de l'Àfrica, l'economia mundial es trobaria en molt males condicions. Són aquestes economies que, a través d'un procés de creixement accelerat, sostenen l'economia global. També perquè molts d'aquests països emergents tenen un creixement important, tant d'importacions com d'exportacions. És a través d'aquest canal que han originat efectes molt positius sobre l'economia alemanya, japonesa... Així i tot, no es pot cantar victòria. Per a una recuperació global cal alguna cosa més que la bona marxa de les economies emergents.

—Tots els països emergents es comporten de la mateixa manera?

—La Xina és una categoria a banda. Per mida i per ritme de creixement, és un exemple únic. Quan parlem d'economies emergents parlem en bona mesura de la Xina, un país que ha crescut a taxes del 10% durant aquesta darrera dècada. La Xina ha estat un factor o molt positiu o molt negatiu, segons com es mire. Ha estat molt positiu per a tots aquells països que produeixen béns primaris que són requerits per la Xina. Però també ha estat un problema per als països que competeixen amb la

Xina i que tenien indústries manufactureres.

—**Amb creixements del 10%, hi ha perills de reescalfament de l'economia xinesa?**

—Hi ha molts indicis que l'economia xinesa pot experimentar una desacceleració forta. Fins i tot les autoritats xineses han parlat d'un pla quinquennal en el qual calculen que el creixement es reduirà al 7,5%. Hi ha una cosa clara: que ritmes de creixement del 10% són insostenibles pensant en el futur. Tot el creixement de la Xina es basa en un gran creixement de la inversió productiva, en una taxa de producció de l'ordre del 45% del PIB. Això significa que la meitat d'allò que es produïa s'invertia. L'espai per al consum era relativament baix. Això ha motivat una ampliació de la capacitat productiva que excedeix les necessitats de l'economia. Hi ha ciutats fantasma, carreteres, edificis, fàbriques... que no són ocupades o no són en funcionament. Amb una inversió productiva ociosa com aqueixa, pot passar que la qualitat dels crèdits a la Xina es deteriore i les firmes no sàpiguen com pagar els crèdits en què van recolzar aquesta expansió de la inversió. Per tant, la Xina pot ser a les portes de l'esclat d'una bombolla en un termini de dos o tres anys.

—**La Xina presta molt de capital als Estats Units. Assistim, com auguren alguns, a un canvi en l'hegemonia econòmica mundial?**

—Som en una fase de transició. L'economia mundial va tenir un període de gran hegemonia dels Estats Units com a força dominant, acompanyada de l'eurozona, durant l'etapa post-mur de Berlín. Ara assistim a un canvi: durant el decenni vinent els països emergents tindran una participació en l'economia global majoritària i molt prompte la Xina serà la segona economia. Ja ho és segons alguns paràmetres i, segurament, disputarà el primer lloc als EUA durant els decennis vinents. Als EUA es parla molt més de la Xina que no se'n parla en Europa o en uns altres països, perquè són conscients que, indiscutiblement, el seu rival en el futur immediat serà la Xina.

—**L'Amèrica Llatina ha estat una de les regions que més s'ha beneficiat dels creixements de la Xina. Quins**

efectes pot tenir això en un termini mitjà i llarg?

—L'Amèrica Llatina té el gran avantatge de comptar amb una riquesa natural impressionant per a la producció d'hidrocarburs, minerals, aliments... I encara té molta capacitat productiva addicional. Per tant, això no ofereix incògnites. La pregunta és si la demanda mundial d'aquestes mercaderies es mantindrà tan dinàmica com durant els darrers anys o si veurem una situació semblant a la del xoc petroler dels 70. Si els preus de les mercaderies cau, la bona salut de l'economia llatinoamericana pot anar-se'n en orris perquè el creixement de l'Amèrica Llatina ha estat molt vulnerable, molt dependent d'un sol factor: el creixement de la Xina i la demanda de productes bàsics. Ara per ara, i malgrat l'etapa expansiva, l'Amèrica Llatina encara no sap volar, no té una autonomia que li permeta

“El creixement de l'Amèrica Llatina és molt vulnerable”

de mantenir un ritme de creixement alt, independentment de la Xina.

Aquest procés de construcció d'una economia sòlida només el duen a terme algunes economies, com ara la brasilera, que aprofita el creixement per a fer prosperar la classe mitjana i el mercat intern. Això els dona una certa capacitat endògena de creixement propi. Més casos reeixits són Xile, el Perú, l'Uruguai i Colòmbia. En tots aquests indrets, a banda un creixement econòmic important, hi ha avanços importants en matèria social. El Brasil, per exemple, ha tret de la pobresa vint milions d'habitants.

—**La resta de països, doncs, assisteixen a un miratge?**

—Hi ha països, com ara Veneçuela, que no estalvien o no inverteixen part dels estalvis a augmentar la capacitat productiva pròpia. Els països que simplement converteixen aquest auge en consum, són països on el creixement serà molt passatger i, a la menor caiguda dels preus bàsics, s'hi originarà una forta crisi. Alguns altres, com ara l'Argentina, travessen un procés d'es-

calfament de l'economia, de resultes del boom exterior, i hi afegeixen una expansió de la despesa pública.

—**Quin paper ha de tenir l'Amèrica Llatina en l'economia de la dècada vinent?**

—Continuarà essent un factor important de creixement global. L'economia llatinoamericana depèn molt de les importacions d'equips, de la maquinària, i serà una font molt important d'activitat per a les empreses europees i molt especialment espanyoles.

—**En vista d'aquest nou escenari econòmic mundial, continuaran tenint sentit institucions com el G20?**

—La institució rellevant, el lloc on es prendran les decisions importants, serà el G20. Qualsevol fòrum internacional on no hi haja el Brasil, la Xina, l'Índia, Sud-africa... no tindrà legitimitat. Avui dia continua havent-hi un desequilibri molt fort entre la importància de les economies emergents i la seua representació en les institucions internacionals. L'elecció del successor —en aquest cas, successora— de Strauss-Khan al capdavant de l'FMI n'és un bon exemple.

—**I Europa, quin paper econòmic i sobretot geoestratègic tindrà?**

—Europa té uns problemes interns seriosos que ha de resoldre, especialment perquè té una gran heterogeneïtat interior. Aleshores, abans de poder exercir un paper geoestratègic important en la discussió global, ha d'atendre els problemes interns, que són molt seriosos. Europa necessitarà anys per a resoldre'ls i, mentrestant, la Xina i els països emergents continuaran creixent. Som en una situació en què l'espai que deixa un és ràpidament ocupat per un altre i n'hi ha molts que rivalitzen per l'espai que fins ara ocupa Europa. Així i tot, Europa continua tenint força. En part perquè per als Estats Units és important de mantenir l'*statu quo* d'Europa, perquè sap que en part la seua posició al tauler mundial en depèn. Els Estats Units continuen essent el gran aliat d'Europa. Però, a deu anys vista, els Estats Units i Europa seran capaços de liderar el món i d'imposar les seues condicions? No tinc cap dubte que, en el futur, hauran d'aprendre a negociar i a parlar de tu a tu amb els països emergents.

Violeta Tena